

УДК 81'28'374

DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2663-2691/2021-85-3>**МОНОГОВІРКОВИЙ ІДЕОГРАФІЧНИЙ СЛОВНИК:
ТИПОЛОГІЧНА І ЛЕКСИКОГРАФІЧНА ПАРАМЕТРИЗАЦІЯ**

Громко Тетяна Василівна,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови
Центральноукраїнського державного педагогічного
університету імені Володимира Винниченка
hromkot@gmail.com
orcid.org/0000-0002-4661-4302

Анотація. Мета. У статті розглядаються методологічні проблеми моноговіркового ідеографічного словника як окремого лексикографічного зводу діалектного узусу, побудованого за ономазіологічним принципом, за смисловими відношеннями слів від поняття до його лексичних відповідників. За типологією ідеографічні й тлумачні словники є взаємодоповнювальними, що й визначає еквіполентний зв'язок ідеографічного словника з тезаурусом окремої мовної системи. **Методи.** Пропонований автором моноговірковий ідеографічний словник пропонує методологію розробки ідеографічного словника говірки за суто лінгвістичною основою, у напрямі «від ядра до периферії», оскільки лексичний склад ідіому, на відміну від загальнономовного, є вузькодоступним для носіїв літературного ідіому і широкодоступним для наукової інтерпретації лексикону говірки, а з огляду на повноту представлення дозволяє використовувати квантитативні методи. Вони забезпечують об'єктивність отриманих результатів і значно скорочують час на їх отримання і обробку, що у перспективі дасть об'єктивні результати для подальшого квалітативного (якісного) аналізу – монографічного опису мовної системи говірки. **Результати.** Моноговірковий ідеографічний словник є новим типом словника – лінгвістичним діалектологічним ідеографічним словником наукового та лінгводидактичного призначення. Методологічно його укладання передбачає стратифікацію лексики за функціональним, синтагматичним, парадигматичним й епідигматичним системними параметрами. **Висновки.** Удосконалення методу параметричного аналізу для моноговіркового ідеографічного словника передбачає у процесі укладання автором «Ідеографічного словника говірки села Піщаний Брід Добровеличківського району Кіровоградської області» проведення різного роду типологічних досліджень: продовження збирання польового діалектного матеріалу, проведення квалітативного аналізу лексики на предмет ядра й периферії мовної системи, наочного представлення того, яке місце посідає така лексична одиниця в його структурі тощо, а також ідеографічної лексикографічної параметризації для проведення компонентного аналізу діалектної лексики, що екстраполюватиме говірковий матеріал, а в перспективі прислужиться для вирішення низки теоретичних і практичних завдань лінгвістики, і проведені за ним дослідження увіллються в мовну картину світу та дадуть об'єктивні наукові результати.

Ключові слова: діалектологія, лексикографія, моноговіркові дослідження, ідеографічний метод, квантитативний метод, квалітативний аналіз лексики.

**MONOIDIOM IDEOGRAPHIC DICTIONARY:
TYPOLOGICAL AND LEXICOGRAPHICAL PARAMETRIZATION**

Hromko Tetiana Vasylivna,
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Ukrainian Language
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State
Pedagogical University
hromkot@gmail.com
orcid.org/0000-0002-4661-4302

Purpose. The article considers methodological problems of mono-verbal ideographic dictionary as a separate lexicographic set of dialectal usus, built on the onomasiological principle, on the semantic relations of words from the concept to its lexical counterparts. By typology, ideographic and explanatory dictionaries are complementary, which determines the equipolent connection of the ideographic dictionary with the thesaurus of a separate language system. **Methods.** The monophonic ideographic dictionary proposed by the author offers a methodology for developing an ideographic dictionary of speech on a purely linguistic basis, in the direction “from the core to the periphery”, because the lexical structure of the idiom, in contrast to the common language, is narrowly accessible for speakers of the literary idiom and widely available for scientific interpretation of the lexicon of speech, and given the completeness of the presentation allows the use of quantitative methods. They ensure the objectivity of the obtained results and significantly reduce the time for their receipt and processing, which in the long run will provide objective results for further qualitative (qualitative) analysis – a monographic description of the language system of speech. **Results.** Monographic ideographic dictionary is a new type of dictionary – linguistic dialectological ideographic dictionary of scientific and linguodidactical purpose. Methodologically, its conclusion involves the stratification of vocabulary by functional, syntagmatic, paradigmatic and epidigmatic system parameters. **Conclusions.** Improving the method of parametric analysis for a one-word ideographic dictionary involves in the process of compiling the author of the “Ideographic Dictionary of the dialect of Pishchany Brid village of Dobrovelychkivsky district of Kirovohrad region” conducting various typological studies: continuing to collect natural dialect material, representation of the place of this lexical unit in

its structure, etc., as well as ideographic lexicographic parameterization for component analysis of dialectal vocabulary, which will extrapolate the spoken material, and in the future will serve to solve a number of theoretical and practical problems of linguistics, and research will enter the linguistic picture of the world and give objective scientific results.

Key words: dialectology, lexicography, monoidiom research, ideographic method, quantitative methods, qualitative analysis of vocabulary.

1. Вступ

Теоретичному вивченню семантичних факторів системності мови, безумовно, сприяють лексикографічні засоби його практичної реалізації. З-поміж них *комплексним семантичним словником є ідеографічний словник, що спрямований на опис мови як системи*. Ідеографічний словник як особливий лексикографічний об'єкт укладається від понять до слів. Його реєстрові одиниці – поняття, кожному з яких підпорядкований вокабулярій ідеографічного словника, – множина слів, які виражають ці поняття в мові чи окремій мовній системі, що зафіксована в повному словнику певного узусу з метою лінгвістичних та нелінгвістичних досліджень. Саме такий підхід до ідеографічного словника, укладеного на діалектному матеріалі (зокрема, моноговірковий), визначає актуальність нашого дослідження. Засади типології ідеографічного словника полягають у новизні об'єкта та предмета ідеографічного лексикографування. *Об'єктом* при цьому виступає говірка (діалектний узус), будучи реальною мовною одиницею діалектної мови. Емпіричний матеріал для укладання моноговіркового лексикографічного корпусу дібраний автором не за традиційним диференційним відбором лексики, а за її представленням у говірковому дискурсі, на основі чого укладений тезаурус – повний словник говірки (Громко, 2020: 3). Отже, як основне джерело лексикографічного корпусу окремої говірки тезаурус слугує й підосною для ідеографічного представлення її лексикону та інших аспектичних словників. Адже саме основний критерій «повнота словника» певного узусу забезпечує інформативність ідеографічного словника (як літературного, так і діалектного), що відрізняє його представленням матеріалу від традиційного діалектного словника диференційного типу або тематичної репрезентації окремої лексичної групи. Лексикон досліджуваної говірки становить основу моноговіркового ідеографічного словника, що і є *предметом* цієї лінгвістичної розвідки.

Метою дослідження є презентація моноговіркового ідеографічного словника. Характеристика типології і параметризації такого типу лексикографічного продукту при цьому визначає *науково-дослідницькі завдання* у системі його лінгвістичного опису.

2. Теоретичне обґрунтування проблеми, методологія та методи

В основу методології дослідження покладена позиція, що серед ряду функціональних визначень ідеографії як напрямку лексикографії виділяється методологічна її спроможність «тематично впорядковувати лексикон мови й подавати його у словниках-тезаурусах» (Селіванова, 2006: 172–173), орієнтована на «комплексне вивчення історії мовомислення, зосередженого навколо втілення ідей певних часових періодів та словесного відтворення архетипів культури» (Сніжко 2016: 41). Логіка уявлення про моноговірковий ідеографічний словник як предмет дослідження відштовхується від систематизованості розміщення назв реалій у ньому, певних структур синонітичних схем як елементів структури цього лексикографічного зводу: лексико-семантичні ознаки та смислові відношення слів (родо-видові, синонімічні, антонімічні та ін.).

У зарубіжній лінгвістиці ідеографічні словники мають багату традицію, проте в українському мовознавстві досі немає ні загальномовного словника такого типу, ні діалектних ідеографічних словників, за винятком окремих спроб. Таке явище зумовлене двома факторами: 1) складністю формування матеріалів, а у разі з діалектним матеріалом ще і з його недостатністю; 2) укладання лексикографічної праці за ономасіологічним принципом, від поняття до лексичного наповнення.

В історії вітчизняного мовознавства досвід укладання діалектних тематичних спеціальних словників представлений проектом І. Зілинського (укл. М. Карась) “*Studia nad dialektologią ukraińską i polską*” (Studia, 1975). Додані до нього кілька лінгвістичних карт спонукають до думки про зв'язок викладання матеріалу в лінгвогеографічному аспекті, тобто з вираженням його просторових характеристик. До нього належить і низка праць М.В. Никончука – ідеографічно упорядкованих ономасіологічних матеріалів на основі багатоджерельної бази як приклад взірцевої фіксації в польових умовах, систематизації, аналізу (формальна структура, семантика, особливості функціонування, локалізація) будівельної (Никончук, 1985), сільськогосподарської (Никончук, 1990а), транспортної (Никончук, 1990б) та ін. лексики Полісся. Цей доробок високо оцінений мовознавцями як оптимальний прийом презентації матеріалу в плані «точності відтворення структурних і семантичних особливостей кожної номінативної одиниці (зрідка навіть з наведенням мінімальних контекстів слововживання) та географії явищ», можливість «представлення географії лексики і семантики з орієнтацією на картографічний формат» (Гриценко, 2005: 27).

Теоретичне обґрунтування т. зв. «зведених тематичних словників», тобто ідеографічних словників, в українському мовознавстві належить професорові І.В. Сабадошу. Він класифікував такого типу словники на універсальні (охоплюють лексику, яка стосується всієї поняттєвої системи мови), спеціальні (містять лексику певної тематичної групи), для укладання яких «береться якийсь фрагмент дійсності (тема), який членується на окремі сегменти – підтеми, пункти, поняття» (Сабадош, 2003: 206). Прикладами ідеографічного представлення діалектного узусу є «Ботанічна лексика центральноподільських говірок: Матеріали до Лексичного атласу української мови» І.В. Гороф'янюк (Гороф'янюк, 2012), «Народновиробнича термінологія центральноподільських говірок: Матеріали до Лексичного атласу української мови» Г.П. Краєвської (Краєвська, 2018).

На сучасному рівні розвитку в ідеографічному напрямі вітчизняної і зарубіжної лексикографії спостерігається значна динаміка: укладання та вдосконалення вже наявних типів тематичних та концептуальних

словників переходить на створення принципово нових ідеографічних словників, які поєднують у собі словники різних типів.

Методи. За ономазіологічним спрямуванням ідеографічний словник як особливий лексикографічний об'єкт укладається від понять до слів. Його реєстрові одиниці – поняття, кожному з яких підпорядкований вокабулярій ідеографічного словника – множина слів, які виражають ці поняття в мові чи окремій мовній системі, що зафіксована в повному словнику певного узусу з метою лінгвістичних та нелінгвістичних досліджень.

Типологічно ідеографічні й тлумачні словники є взаємодоповнювальними, оскільки в перших відображені зв'язки та ієрархія лексичних одиниць, а в других пояснюється їх значення. По суті, тлумачні словники є вихідним матеріалом і містять інформацію, необхідну для створення ідеографічних словників. Це й визначає екіполентний зв'язок ідеографічного словника з тезаурусом говірки, що визначає суть нашого дослідження.

В ідеографічних словниках лексика мовної системи представлена не в традиційному алфавітному порядку, а у вигляді певним чином упорядкованих груп слів, близьких за змістом. Сенс слова розкривається шляхом його поетапного включення в класи понять різного рівня узагальнення. Тобто ідеографічні словники описують сукупності слів (лексикону), об'єднаних загальним поняттям, і надають можливість досліднику-лінгвісту досягнути сенс слова, рухаючись від поняття до його вислову в словах, що є актуальним для подальших наукових розвідок семантичних особливостей лексики певного узусу.

Традиційно у разі складання ідеографічних словників лексика мовного угруповання розподіляється за понятійним угрупованням апріорно заданої логіко-понятійної (синоптичної) схеми, в якій в узагальненому вигляді зафіксовані найбільш істотні мовні характеристики дійсності (мовної картини світу), а тому синопсис кожного словника відрізняється за набором вихідних логічних категорій і у подальшому поділу – на поняття.

Моноговірковий ідеографічний словник не ставить на меті авторський суб'єктивізм принципів його укладання, а швидше пропонує переведення розробки ідеографічного словника говірки як мовної системи на суто лінгвістичну основу за принципом «від лексичного значення – до поняття», адже така проблема об'єктивно назріла і вимагає своєї реалізації як на основному лексичному фонді мови, так і на діалектному. Такий метод обробки мовного матеріалу говірки як сегмента лексико-семантичної системи національної мови актуалізує лінгвістичні студії в напрямі «від ядра до периферії».

На говірковому матеріалі можна говорити про створення моноговіркового ідеографічного словника нового типу, оскільки лексичний фонд говірки як мовної системи є, на відміну від загальнономовного, вузькодоступним для носіїв літературного ідіому і широкодоступним для наукової інтерпретації лексикону говірки, а з огляду на повноту представлення дозволяє використовувати квантитативні методи, що забезпечують об'єктивність отриманих результатів і значно скорочують час на їх отримання і обробку. З іншого боку, лексичний фонд говірки у межах ідеографічного словника може розглядатися і як форма подання мовної картини світу, і як спосіб її моделювання.

Попередній огляд лексикону говірки для укладання моноговіркового ідеографічного словника передбачає використання ряду лінгвістичних методів. Польовий метод стратифікує лексичний матеріал говірки на ядро (лексичні одиниці з максимальними показниками системоутворювальних властивостей) і периферію (лексичні одиниці з ослабленими і менш вираженими системними ознаками).

Такі лексикографічні технології опрацювання діалектного матеріалу як квантитативні (параметричні) методи забезпечують швидку обробку корпусів мовного матеріалу і надають об'єктивні результати для подальшого квалітативного (якісного) аналізу – монографічного опису мовної системи. Саме квалітативний метод передбачає угруповання лексики на підставі спільності значень, понятійно-логічне класифікування і розроблення на його основі синоптичної схеми ідеографічного словника. До того ж такий поки що відсутній в українській літературній мові.

Загальновідомо, що словниковий склад будь-якої мови чи мовного угруповання – це не безмежний ряд розрізнених одиниць, а певна система, у якій окремі ланки закономірно пов'язані між собою і постійно взаємодіють. У зв'язку з цими ідеями окремі вчені навіть висловлювали скептичне ставлення до можливості системного опису лексики, особливо діалектної.

В основі сучасного опису лексикону в складі мовної системи у ньому виділяються ядро і периферія, які лінгвістами визначаються так: «Ядро лексикону є відносно постійним, змінюється досить повільно і включає найбільш вживану лексику, достатню і для спілкування між людьми одного покоління, і для взаєморозуміння між представниками різних поколінь, і для передачі культурно-мовних традицій. Периферія ж мови більш схильна до зовнішніх впливів, змінюється швидше, саме за рахунок неї створюється багатство мови» (Кретов, Подтежнікова, 2010: 48).

3. Результати

Опис лексикону окремого мовного угруповання в XXI ст. передбачає параметричний підхід, тобто за вивченням лексикографічних параметрів мінімальних одиниць мовної інформації (квантів), які «в екстремальному випадку можуть являти для користувача самостійний інтерес, але, як правило, виступають у поєднанні з іншими квантами (параметрами) і знаходять специфічне вираження в словниках, іншими словами, це особливе словникове уявлення структурних рис мови» (Караулов, 1981: 51), наприклад: морфологічне членування слова, рід, число, вид дієслова, перехідність, синтагматичний, стилістичний і т. ін. (Караулов, 1981: 152–153). Кількість параметрів залежно від типу словника може варіюватися, і комбінування параметрів у різних поєднаннях дозволяє конструювати все нові й нові типи словників залежно від цілей, які ставить перед собою лексикограф. Діалектологічна лексикографічна практика, особливо зарубіжна, показує спроможність

поєднувати в межах одного словника кілька лексикографічних форм: тлумачного словника і конкордансу, тлумачного й ономастичного словника.

За дослідженнями теоретичних засад ідеографічних словників (тезаурусів) для параметричного аналізу лексико-семантичної системи мови (Титов, 2002; Титов, 2004) лексичні одиниці відбираються за чотири параметри: 1) функціональним (сфера вживання); 2) синтагматичним (сполучуваність); 3) епідигматичним (багатозначність); 4) парадигматичним (входження в синонімічні ряди). Своєрідність багатства говіркового мовлення полягає у тому, що значна кількість діалектних одиниць входить в один, два, три або чотири параметричні виміри (ядра).

1. Моноговірковий ідеографічний словник є новим типом словника – лінгвістичним діалектологічним ідеографічним словником наукового та лінгводидактичного призначення.

2. До основних етапів його формування належать: квантитативний (параметричний) аналіз слів, вилучених з говіркового мовлення, квалітативний аналіз і семантичне угруповання лексики говірки на підставі спільності значень, їх логіко-понятійна класифікація, формування синоптичної схеми та розробка мега-, макро- і мікроструктури словника.

3. Частина лексики говірки (основний лексичний фонд мови) тотожна до параметричного ядра лексико-семантичної системи загальнонародної мови. За параметричним методом аналізу в основу їх виділення покладено загальні принципи: стилістичної нейтральності, високої частотності, непохідності основ, загальноновживаності, багатозначності, багатство засобів словотворення, представленості переважно домінант синонімічних рядів, смислової та термінологічної навантаженості. Це дозволяє розглядати лексику параметричного ядра говірки як найбільш стійку, загальноновживану, важливу у системному відношенні і визначальну за національною своєрідністю лексико-семантичної системи загальнонародної мови.

4. Квантитативно-квалітативний аналіз лексичного фонду говірки за синтагматичними параметрами продемонстрував, що і лексикон, і фразеосфера говірконосіїв відображають їх антропоцентричне бачення навколишнього світу в динаміці і статиці, у просторі і часі. Основними аспектами формування лексики говірки є відображення виражальними ресурсами соціальної діяльності з перетворення навколишньої дійсності, культурно-традиційної сфери і суспільних відносин. Серед релевантних понять, представлених численними елементами синонімічних рядів, виявлені такі, як: трудова діяльність, матеріальне благополуччя, колективне бачення, естетична та характерологічна оцінка дійсності, вербальне спілкування, самоідентифікація людини, розумова діяльність, особистісні та поведінкові характеристики, емоційний стан, оцінка фізичних і фізіологічних властивостей та якостей суб'єктів і об'єктів навколишнього світу.

5. Синоптична схема ідеографічного словника укладається від найдрібніших понять до вищих класів понять. На найвищому рівні синоптична схема являє собою трихотомічну модель: ПРИРОДА – ЛЮДИНА – СУСПІЛЬСТВО.

Такий метод передбачає стратифікацію лексики за такими системними параметрами, як: 1) функціональний (ужитковий); 2) синтагматичний (сполучуваний потенціал); 3) парадигматичний (входження у синонімічні ряди); 4) епідигматичний (багатозначність). У результаті операцій над множинами лексичних одиниць, отриманими у разі стратифікації говіркового лексику, удосконалення методу параметричного аналізу для моноговіркового ідеографічного словника передбачає проведення різного роду типологічних досліджень: проведення квалітативного аналізу лексики на предмет ядра й периферії мовної системи, наочного представлення того, яке місце посідає така лексична одиниця в його структурі тощо.

Принцип організації лексичного матеріалу в ідеографічних словниках становить опис слів від значень до знаків (за лексико-семантичними групами і полями), тобто за ономасіологічною систематизацією. Саме такий принцип організації словника дає змогу впорядкувати його лексичну частину у вигляді системи і використовувати його як матеріал для вирішення низки теоретичних і практичних завдань лінгвістики.

Ідеографічний словник може бути джерелом матеріалу для вивчення мовної картини світу певного узусу на певному часовому відрізку. Сегментом такого всебічного лінгвістичного дослідження географічних реалій степової зони України є сукупність їх номенів, що представлена у «Словнику народних географічних термінів Кіровоградщини» (Громко, 1999).

Організація інформації тематичного лексику, що проведена в дисертаційній праці автора цієї статті (Громко, 2000), орієнтована на отримання нових результатів для розв'язування різних лінгвістичних та нелінгвістичних завдань, адже систематизація сукупності слів, об'єднаних загальними поняттями, надає можливість повного розуміння смислу слова, рухаючись від поняття до його вираження у словах. Саме цим у рамках тематичного словника розкривається системність лексики, адже як надзвичайно складна і багата мовна підсистема вона складається з багатьох семантичних полів, що можуть плавно переходити одне в одне. Компоненти семантичних полів – слова, пов'язані безліччю зв'язків (Громко, 2000: 172).

Продовження збирання польового діалектного матеріалу (Громко, 2017) показало не лише розширення емпіричних даних про центральноукраїнський регіон, а й подвійний досвід «складання питальника – систематизації понять», орієнтованих на укладання в перспективі діалектологічного ідеографічного словника моноговіркової лексики «Природа. Ландшафт». З одного боку, номінація поняття під час польового збирання матеріалу не обмежується вибором найточнішого лексичного відповідника поняття, а виступає складним процесом з урахуванням низки вимог – особливостей синтагматичної сполучуваності, стилістичної маркованості та інших вимог діалектного контексту. З іншого – завданням цього ідеографічного словника є представлення першої частини цього процесу – парадигматичної процедури добору потрібного слова на позначення поняття, що водночас вербально передають мікро-, нанорельєф та пов'язані з ним географічні об'єкти. Укладуваний нами моноговірковий

ідеографічний словник екстраполюватиме говірковий матеріал для проведення компонентного аналізу діалектної лексики.

Наводимо фрагмент моноговіркового ідеографічного словника говірки села Піщаний Брід Добровеличківського району Кіровоградської області:

РЕЛЬЄФ

Рівнина (у загальному значенні) ВИГІН, ВИГОН, ДОЛИ, ПЛОЩА, подОл, ПОЛЯ, ПРОСТОР, ПРОСТОРИЩЕ, РІВНИНА, РОВНІСТЬ, РІВНО (*присл.*).

‘центр рівнини’ *САМА РОВНОСТЬ.

‘край рівнини’ КРАЙ, КОЛО ПРОВАЛУ.

‘широка рівнина’ *ДОЛОНЯ, РОВНІСТЬ, СТЕП, ШИРОКЕ ПОЛЕ.

‘невелика рівнина’ *РОВІНЬ, *ПЛОСКИНЬ, п’ятячок.

‘рівнина, вкрита трав’ю’ *ВИПАС, *ДИКЕ ПОЛЕ, луг, *ПАСЛО, паша, *ПОРОСЛЬ, СТЕП, ТРАВА.

‘рівнина на підвищенні’ лоб, РІВНЕ МЕСТО.

‘рівнина біля підвищення’ *ЗГОРОК, *В НИЗОВІ, ПОДОШВА.

‘рівна місцевість між підвищеннями’ *вирив, долина, *окоп, ход.

‘рівнина в неглибокій западині’ ГЛИБИНА, ДНО, *ДОЛ, ДОЛІ (*присл.*), ЛОЩИНА.

‘рівнина в низині’ ДНО, НИЗ, САМІЙ НИЗ, РІВНОТА ВНИЗУ.

‘рівнина біля річки’ БЕРЕГ, БЕРІГ, *БЕРЕЖИНА, НИЗ, НИЗОВИНА, *РІЧИНА.

4. Висновки

Таким чином, моноговірковий ідеографічний словник як окремий лексикографічний звід діалектного узусу укладається за ономазіологічним принципом, за смисловими відношеннями слів від поняття до його лексичних відповідників. Типологічно ідеографічні й тлумачні словники є взаємодоповнювальними, що й визначає еквівалентний зв’язок ідеографічного словника з тезаурусом окремої мовної системи. Методологія розробки ідеографічного словника говірки за суто лінгвістичною основою передбачає повноту представлення лексики і дозволяє використовувати квантитативні методи, що у перспективі дасть об’єктивні результати для подальшого квалітативного (якісного) аналізу – монографічного опису мовної системи говірки. Моноговірковий ідеографічний словник є новим типом словника – лінгвістичним діалектологічним ідеографічним словником наукового та лінгводидактичного призначення. Методологічно його укладання передбачає стратифікацію лексики за функціональним, синтагматичним, парадигматичним й епідигматичним системними параметрами. Удосконалення методу параметричного аналізу для моноговіркового ідеографічного словника передбачає у процесі його укладання увагу до ідеографічної лексикографічної параметризації для проведення компонентного аналізу діалектної лексики, що екстраполюватиме говірковий матеріал, а в перспективі прислужиться для вирішення низки теоретичних і практичних завдань лінгвістики, і проведені за ним дослідження увіллються в мовну картину світу та дадуть об’єктивні наукові результати.

Література:

1. Гороф’янюк І.В. Ботанічна лексика центральноподільських говірок: Матеріали до Лексичного атласу української мови, Вінниця, 2012. 304 с.
2. Гриценко П. Ю. Українська діалектна лексика: реальність і опис (деякі аспекти). *Діалектна лексика: лексикологічний, лексикографічний та лінгвогеографічний аспекти* : матеріали доповідей Міжнародної наукової конференції. Глухів, 2005. С. 5–33.
3. Громко Т.В. Тезаурус говірки як показник її онтологічного статусу. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. Київ, 2020. Том 31 (70). № 2. Ч. 1. С. 1–6.
4. Громко Т.В. Матеріали до словника говірок української мови. *Studia semasiologica*. Кіровоград, 2017. 239–253.
5. Громко Т.В. Семантичні особливості народних географічних термінів Центральної України (на матеріалі Кіровоградщини) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. Кіровоград, 2000. 194 с.
6. Громко Т.В., Лучик В.В., Поляруш Т.І. Словник народних географічних термінів Кіровоградщини. Київ–Кіровоград : РВЦ КДПУ, 1999. 222 с.
7. Караулов Ю.Н. Лингвистическое конструирование и тезаурус литературного языка. Москва : Наука, 1981. 367 с.
8. Краєвська Г.П. Народновиробнича термінологія центральноподільських говірок: матеріали до Лексичного атласу української мови. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2018. 204 с.
9. Кретов А.А., Подтележникова Е.Н. Общая лексикология : Учебное пособие. Воронеж : ВГУ, 2010. 90 с.
10. Никончук М.В. Сільськогосподарська лексика Правобережного Полісся. Київ, 1985. 312 с.
11. Никончук М.В., Никончук О.М. Будівельна лексика Правобережного Полісся в лексико-семантичній системі східнослов’янських мов. Житомир, 1990. 369 с.
12. Никончук М.В., Никончук О.М. Транспортна лексика Правобережного Полісся в системі східнослов’янських мов. Київ, 1990. 292 с.
13. Сабадош І. Зведений тематичний словник як вид лексикографічної праці. *Волинь–Житомирщина: Історико-філологічний збірник з регіональних проблем*. № 10. Житомир, 2003. С. 206–211.
14. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава, 2006. 712 с.

15. Сніжко Н. Українська ідеографія: історія, сучасний стан та перспективи. *Українська мова*. 2016. № 3. С. 28–43.
16. *Титов В.Т.* Общая квантитативная лексикология романских языков. Воронеж : ВГУ, 2002. 240 с.
17. *Титов В.Т.* Частная квантитативная лексикология романских языков. Воронеж : ВГУ, 2004. 552 с.
18. *Studia nad dialektologią ukraińską i polską (z materiałów b. Katedry języków ruskich UJ), opracował i przygotował do druku M. Karaś Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Językoznawcze. 1975, z. 44.*

References:

1. Horofyaniuk, I.V. (2012). Botanichna leksyka tsentralnopodilskykh hovirok: Materialy do Leksychnoho atlasu ukrainskoi movy [Botanical vocabulary of Central Podillia dialects: Materials for the Lexical Atlas of the Ukrainian language]. Vinnytsia. 304 p. [in Ukrainian].
2. Hrytsenko, P.Yu. (2005). Ukrainska dialektna leksyka: realnist i opys (deiaki aspekty) [Ukrainian dialect vocabulary: reality and description (some aspects)]. *Dialektna leksyka: leksykoholichnyi, leksykohrafichnyi ta linhvoehorafichnyi aspekty. Materialy dopovidei Mizhnarodnoi naukovoï konferentsii, Hlukhiv, pp. 5–33* [in Ukrainian].
3. Hromko, T.V. (2020). Tezaurus hovirky yak pokaznyk yii ontolohichnoho statusu [Thesaurus of the subdialect as an indicator of its ontological status]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V.I. Vernadskoho. Seria: Filolohiia. Sotsialni komunikatsii. Kyiv, 2020. T. 31 (70). 2. Ch. 1. Pp. 1–6* [in Ukrainian].
4. Hromko, T.V. (2017). Materialy do slovnyka hovirok ukrainskoi movy. *Studia semasiologica [Materials for the dictionary of Ukrainian dialects. Semasiological study]. Kirovohrad. Pp. 239–253* [in Ukrainian].
5. Hromko, T.V. (2000). Semantychni osoblyvosti narodnykh heorafichnykh terminiv Tsentralnoi Ukrainy (na materialii Kirovohradshchyny) [Semantic features of folk geographical terms of Central Ukraine (on the material of Kirovograd region)]. *Dys. ... kand. filol. nauk: 10.02.01. Kirovohradskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Volodymyra Vynnychenka. Kirovohrad, 194* [in Ukrainian].
6. Hromko, T.V., Luchyk, V.V., Poliarush, T.I. (1999). *Slovyk narodnykh heorafichnykh terminiv Kirovohradshchyny [Dictionary of folk geographical terms of Kirovograd region]. Kyiv–Kirovohrad. 222 p.* [in Ukrainian].
7. Karaulov, Yu.N. (1981). *Lingvisticheskoye konstruirovaniye i tezaurus literaturnogo yazyka [Linguistic construction and thesaurus of literary language]. Moskva: Nauka. 367 p.* [in Russian].
8. Kraievska, H.P. (2018). Narodnovyrobnycha terminolohiia tsentralnopodilskykh hovirok: materialy do Leksychnoho atlasu ukrainskoi movy [Folk terminology of Central Podillia dialects: materials for the Lexical Atlas of the Ukrainian language.]. Vinnytsia: TOV “TVORY”. 204 p. [in Ukrainian].
9. Kretov, A.A., Podtezhnikova, E.N. (2010). *Obshchaya leksikologiya: uchebnoye posobiye [General lexicology: Textbook] Voronezh: VGU. 90 p.* [in Russian].
10. Nykonchuk, M.V. (1985). *Silskohospodarska leksyka Pravoberezhnoho Polissia [Agricultural vocabulary of the Right Bank Polissia]. Kyiv. 312 p.* [in Ukrainian].
11. Nykonchuk, M.V., Nykonchuk, O.M. (1990). *Budivelnna leksyka Pravoberezhnoho Polissia v leksyko-semantychnii systemi skhidnoslov'ianskykh mov [Construction vocabulary of the Right Bank Polissia in the lexical-semantic system of East Slavic languages]. Zhytomyr. 369 p.* [in Ukrainian].
12. Nykonchuk, M.V., Nykonchuk, O.M. (1990). *Transportna leksyka Pravoberezhnoho Polissia v systemi skhidnoslovyanskykh mov [Transport vocabulary of the Right Bank Polissia in the system of East Slavic languages]. Kyiv. 292 p.* [in Ukrainian].
13. Sabadosh, I. (2003). *Zvedenyi tematychnyi slovyk yak vyd leksykohrafichnoi pratsi [Consolidated thematic dictionary as a type of lexicographic work]. Volyn–Zhytomyrshchyna: Istoryko-filolohichnyi zbirnyk z rehionalnykh problem. 10. Zhytomyr. Pp. 206–211* [in Ukrainian].
14. Selivanova, O. (2006). *Suchasna linhvistyka: terminolohichna entsyklopediia [Modern linguistics: terminological encyclopedia]. Poltava. 712 p.* [in Ukrainian].
15. Snizhko, N. (2016). *Ukrainska ideohrafiia: istoriia, suchasnyi stan ta perspektyvy [Ukrainian ideography: history, current state and prospects]. Ukrainska mova. 2016. 3. Pp. 28–43* [in Ukrainian].
16. *Titov, V.T. (2002). Obshchaya kvantitativnaya leksikologiya romanskikh yazykov [General quantitative lexicology of Roman languages]. Voronezh: VGU, 240 p.* [in Russian].
17. *Titov, V.T. (2004). Chastnaya kvantitativnaya leksikologiya romanskikh yazykov [Private quantitative lexicology of Roman languages]. Voronezh: VGU, 552 p.* [in Russian].
18. *Studia nad dialektologią ukraińską i polską [Studies on Ukrainian and Polish dialectology] (z materiałów b. Katedry języków ruskich UJ), opracował i przygotował do druku M. Karaś Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Językoznawcze. 1975. P. 44* [in Polish].

*Стаття надійшла до редакції 13.01.2021
The article was received 13 January 2021*